

Liber

modum aptiorem non inuenirent quo enunciaret verbis qd sine dñb intelligebat. Neque ea m̄ cū pater nō sit filius: t̄ filius nō sit pater t̄ sp̄ssancus ille q̄ etiā donū dei vocat: nec p̄ sit nec fili⁹: tres vtric⁹ sunt. Iōq⁹ pluraliter

Iō.10

dictū est. Ego t̄ p̄ vnu sum⁹. Nō ei⁹ dixit: vnu est: qd abelliani dicunt: s̄ vnum sum⁹. Vn⁹ cum queris qd tres: magna p̄sus in opia hūanum laborat eloquii. Dictū est tñ tres p̄sonae: non vt illud diceret: s̄ ne taceretur.

De vera magnitudine cuius p̄cipiatione sunt magna q̄cūq̄ magna. **Capitulū. X.**

Iicut ergo nō dicim⁹ tres essentias:

Ita nō dicim⁹ tres magnitudes: ne q̄ tres magnos. In rebus em̄ q̄ p̄cipiatione magnitudinis magne sunt: q̄bus ē aliud esse: aliud magnas esse. sicut magna domus: t̄ magn⁹ mons: t̄ magnus animus. In his ḡreb⁹ aliud ē magnitudo: aliud qd ab ea magnitudine magnū est: t̄ p̄sus nō hoc ē magnitudo qd est magna dom⁹. Sed illa est vera magnitudo qua nō solū magna est domus q̄ magna est: t̄ qua magnus est mons quisq̄s magnus est: s̄ etiā q̄ magnū est q̄cqd alio magnū dī: vt aliud sit ip̄a magnitudo: alio ea q̄ ab illa magna dicunt. Que magnitudo vtric⁹ primit⁹ magna est: multoq̄ excellenti⁹ q̄ ea q̄ p̄cipiatione eius magna sunt. Deus autem: q̄ nō ea magnitudo magnus est q̄ nō est qd ip̄e: vt q̄s p̄ticeps eius sit deus cū magnus est: alioquin illa erit maior magnitudo q̄d dī: deo aīt nō est aliqd maius. Haīgī magnitudo magn⁹ est q̄ ip̄e est eadē magnitudo. Et iō sic si dicim⁹ tres essentias: sic nec tres magnitudes. Best em̄ deo esse qd magnū esse. Adē cā nec magnos tres dicim⁹: s̄ vnu magnū: q̄ nō p̄cipiatione magnitudinis de⁹ magn⁹ est sed seīpo magnō magnus ē: q̄ ip̄e sua est magnitudo. Hoc t̄ de bonitate: t̄ de eternitate: t̄ de oīpotētia dei dictū sit: oībusq̄ oīno p̄dicāmētis q̄ deo p̄nt̄ p̄nūciari: qd ad seīpm̄ diciatur: non trāslate ac p̄situdinē s̄ p̄prie: si tam̄ de illo p̄prie aliqd dici ore hoīs p̄t̄.

Relatiue nō subaliter dici: quicqd aut p̄t̄: aut filius: aut sp̄ssancus p̄prie noīat. **Ca. XI.**

God aut̄ p̄prie singula in eadē trinitate dicunt: nullo mō ad seīpa: s̄ ad inuicem: aut ad creaturā dicuntur. T̄o relatiue nō subaliter eadī manifestū est. Sic em̄ trinitas vnu deus dicit: magnus: bonus: eternus: omni potēs: ideoq̄ ip̄e sc̄ sua dicit p̄t̄ deitas: ip̄e sua magnitudo: ip̄e sua bonitas: ip̄e sua eternitas: ip̄e sua omnipotentia. Non sic p̄t̄ dicit trinitas pater: nisi forte trāsla

te ad creaturam ppter adoptōem filioꝝ. **Deut. 6**
enī scriptū est: Audi israel dñs de⁹ tuus: de⁹ vnu est: nō vtric⁹ excepto filio: aut excepto sp̄ssancu oportet intelligi quē vnu dñm de um nostrū recte dicimus: etiā patrē nostrū p̄ gratiam suā nos regenerantez. Trinitas aut̄ fili⁹ nullo modo dici p̄t̄. Sp̄us dñs sc̄us fīm q̄ scriptū est. Qm̄ deus spiritus est: p̄t̄ quidem vniuersaliter dici: qz t̄ pater spirit⁹ t̄ filius sp̄us: t̄ pater sanct⁹: t̄ filius sanctus. Itaq̄ pater t̄ filius t̄ spiritus sanctus: quoniam vnu deus: t̄ vtric⁹ deus sanct⁹ ē: t̄ de⁹ spiritus ē: p̄t̄ appellari trinitas t̄ sp̄ssancus. Sed tñ ille sp̄ssancus qui nō trinitas: s̄ in trinitate intelligit: in eo q̄ p̄prie dicit sp̄us sanctus relatiue dicit: cū t̄ ad patrē t̄ ad filium referit: quia sp̄ssanc⁹ t̄ patris t̄ filij spiritus est: sed ipsa relatio nō apparet in h̄ nominc: apparet aut̄ cū dicit: donū dei. Donū em̄ est patris t̄ filij: quia t̄ a patre pcedit: sic dñs dicit: Et qd apl̄s ait: Qui sp̄m christi nō habet: hic nō est ei⁹: de ipso vtric⁹ sanctospiritu ait. **Iō.15** **Roma. 3** Donū ergo donatoris: t̄ donato: doni: cum dicimus: relatiue vtric⁹ ad inuicem dicimus. Ergo spiritus sanctus ineffabilis ē quedā patris filijq̄ cōmunio: t̄ ideo fortasse sic appellas: quia patri t̄ filio p̄t̄ eadē appellatio cōuenire. Nā hoc ipse p̄prie dicit: qd illic cōmuniter: quia t̄ pater sp̄us: t̄ filius sp̄us t̄ pater sanctus: t̄ filius sanctus. Ut ḡ ex nomine qd vtric⁹ cōuenit: vtric⁹ cōmunio significet: vocat donū amboꝝ sp̄ssanc⁹. Et hec trinitas vnu deus: deus solus: bon⁹: magnus: etern⁹: omni potēs. Ip̄e sibi vnitatis: deitas: magnitudo bonitas: omni potētia.

De relatiue que referri ad inuicem nequeunt cū tñ relatiua sunt. **Ca. XII.**

Ec mouere debet: qm̄ dixim⁹ relatiue dici sp̄m sc̄m: nō ip̄am trinitatē sed eum qui est in trinitate: quia si ei videt vicissim respondere vocabulū eius ad quē referit. Nō em̄ sicut dicim⁹: seruū dñi t̄ dñm serui: filii patris t̄ patrē filij: qm̄ ista relatiue dicunt: ita etiā hic possumus dicere. Dicimus em̄ sp̄m sc̄m patris: sed nō vicissim dicimus patrem sp̄ssanci: ne filius eius intelligat sp̄ssancus. Item dicim⁹ sp̄m sc̄m filij: sed nō dicimus filium sp̄ssanci: ne p̄t̄ eius intelligat sp̄ssancus. In multis enim relatiue hoc contingit: vt nō inuenias vocabulum quo sibi vicissim respondeant: que ad se referunt. Quid em̄ tam manifeste relatiue dicit q̄ pignus: Id id q̄ ip̄e referit pignus cui⁹ est pignus: t̄ sem̄ pign⁹ alicuius

rei pignus est. Nō ergo cū dicimus pign' patris t filij; possumus vicissim dicere: patrem pignoris aut filium pignoris. Et ergo cū dicimus: donum patris t filij; nō quidem dicere possumus patrē doni: aut filii doni: sed vt b sibi vicissim respondeant: dicimus donū do natoris: t donatorē doni: quia hic potuit inueniri visitatū vocabulum: illic nō potuit.

Trinitatē dēū: nō tria principia sed vnuz esse principium: quia t pater t filius t spirit' sanctus vnu' creator est sicut vnuus dñs.

Icū ergo relative

Ca. XIII

Dicit ergo relative dīcīt pncipiū: et si qd forte aliud: sp̄ter ad filium dīcīt: pncipiū vero ad om̄ia que ab ipso sunt. **T**em dīcīt relative fili': relative dīcīt t verbum t imago. Et in om̄ib' his vocabulis ad patrem referit. **N**ihil aut̄ horū pater dicitur. **J**ob. 8 Et pncipiū dīcīt filius: cū em̄ diceref ei. **T**u quis es: r̄ndit: pncipium qui t loquor vobis. **S**ed nūquid patris pncipiū? **C**reatorem se quippe ostendere voluit: cū se dīxit esse pncipiū: sicut t pater pncipiū est creature: eo qd ab ipso sunt om̄ia. **N**am t creator relative dīcīt ad creaturā: sicut dñs ad seruū. Et ido cum dīcīm' t patrē pncipiū t filii pncipium nō duo pncipia creature dīcīmus: qd t pater et filius simul ad creaturā vnu' pncipiū est: sicut vnuus creator: sicut vnu' deus. **S**i aut̄ quicqd in se manet t gignit aliqd vel opa: pncipiū est ei rei quā gignit: vel ei quā opa: nō pos sumus negare etiā sp̄m sc̄m recte dici pncipiū: quia nō eū sepāmus ab appellatiōe crea toris. Et scriptū est de illo qd opetur t in se vtiqz manēs opa. **N**ō em̄ in aliquid eorum que opa: ipse mutat t vertit. Et que opera tur: vide apl'm. **U**niciqz aut̄ inquit dat ma nifestatio spirit' ad vtilitatē: Alij quidē dat p̄spiritū sermo sapientie: alijs sermo scientie fm eundē sp̄m. **U**lteri aut̄ fides in eodē spiri tu: alijs donatio curationū in uno spiritu: alijs opatio v̄tutū: alijs pphetia: alijs iudicatio spi rituū: alijs genera linguarū. **O**mnia aut̄ hec opa: vnuus atqz idē sp̄us: dividens p̄priavni cuiqz put vult. vtiqz sicut deus. **Q**uis enim tanta illa p̄t opari nisi deus? Idē aut̄ de' qd opa: om̄ia in om̄ibus. **N**am t signatim si interrogemur de sp̄scō: verissime responde mus: qd deus sit: t cū patre t filio simul vnuus deus ē. **V**nū ergo pncipiū ad creaturā dīcīt deus: nō duo vel tria pncipia.

Quomodo in trinitate: t pater ad filium pncipiū sit: et pater t filius ad spiritūsan ctum.

Ca. XIII.

Dse aut̄ iuicē in trinitate si gignēs ad id qd gignit pncipiū est: pater ad filium pncipiū est: quia gignit eum: **U**trū aut̄ t ad sp̄m sc̄m. pncipiū sit pater: qm̄ **J**ob. 15 dīcīt est: de patre pcedit: nō qua questio est. **Q**ui si ita c: nō iā pncipiū ei t antuz rei erit quā gignit aut̄ facit: sed etiā ei quā dat. **E**bī t illud elucescit: vtpote: qd solet multos mouere: cur nō sit filius etiā sp̄usscūs: cū t ipe a patre exeat: sicut in euāgeliō legit. **E**xistēm **J**ob. 16 nō quō natus: sed quō datus: t ideo nō dicit filius: quia neqz natus est sicut vni genitus: neqz factus vt p̄ dei gratiā in adoptionē na sceret: sicuti nos. **N**ō em̄ de patre natum ē: ad patrē solum referit: cū dīcīt filius: t ideo filius patris ē: t nō noster. **N**ō aut̄ datum ē t ad eū qui dedit referit: t ad eos quibus de dit. **P**taqz sp̄ussanc' nō tm̄ patris t filij qui dederunt: sed etiā noster dīcīt qui accepim' **S**icut dīcīt dñi salus qd dat salutē: eadē etiā nostra salus est qui accepimus. **S**p̄us ergo t dei est qd dedit: t noster qd accepimus. **N**on ille sp̄us noster quo sumus: quia ipe sp̄us est **2. Cor. 2** hominis qd in ipso est: sed alio modo iste no ster est quo dicim': t panē nostruza nobis: **4. Mat. 6** quāqz t illū sp̄m qui hois dīcīt: vtiqz accepimus. **Q**uid em̄ habes inqt apl's: qd nō acce pisti: **S**ed aliud est qd accepimus vt essem': **U**nī scriptuz est t de **J**ohē: qd in spiritu t virtute **Luē. 1** helic veniret: dictus est helic sp̄us: sc̄z sp̄us quē accepit helias: hoc t de moyse intelligē dum est: cum ait ei dñs. **T**ollā de spiritu tuo: t dabo eis: hoc est: dabo illis de sp̄uscō quem iam tibi dedi. **S**i ergo t qd daf: pncipiū ha bet eum a quo daf: quia nō aliunde accipit illud qd ab ipso procedit: fatendū est patrez t filii pncipiū ē sp̄ussanci: nō duo pncipia. **S**ed sicut pater t fili' vnuus de': t ad creaturā relative vnuus creator vnuus dñs: sic relatiue ad sp̄m sc̄m vnu' pncipiū. **A**d creaturā vero pater t filius t sp̄ussancus vnu' pncipiū: sicut vnuus creator t vnuus dñs.

Quō in spiritu sancto etiam anteqz dare tur: possit donum nomen intelligi: vt ei semper non aliud fuerit donum esse qd impium esse.

Acerius autem que-

Ca. XV
i ritur: vtrū quācmodū filius nō h tantū habet nascendo vt filius sit: s̄z omnino vt sit: sic t spiritu sanctus eo quo datur habeat: non tantū vt donū sit: sed omnino vt sit. **U**trū ergo erat anteqz daretur: sed nondum erat donum: an eo ipso quo da turus erat eum deus: iam donum erat t an-